

Ś Witryna Śmigielska

Cena 2 zł
(w tym 8% VAT)

ISSN 1429-8791

Nakład 450 egz. Rok XXII Nr 9 (371) październik 2013 r.

FREDROWSKIE KOMEDIE PRZY FONTANNIE

Śmigiel, ul. Leszczyńska 24
tel. 5189 759

serwis
części samochodowe
prostowanie i spawanie felg
wymiana opon
czyszczenie dywanów

myjnia samochodowa

Czynne od pon.-sob. 8⁰⁰ - 18⁰⁰

Śmigiel, ul. Kościuszki 50
tel. (065) 5 180 274

poleca:

- nasiona warzyw, polskie i zagraniczne
- nawozy do fertygacji, polskie i zagraniczne
- systemy nawadniające
- folie ogrodnicze o różnym zastosowaniu
- doniczki, multiplaty
- narzędzia i maszyny dla ogrodnictwa
- torf, substraty, okrywy do pieczarek
- trzmielce i ochronę biologiczną
- kosiarki, pilarki
- środki ochrony roślin
- meble ogrodowe

DRZEWA OWOCOWE
DRZEWA I KRZEWY OZDOBNE

Sukces tkwi w mieszankach

ul. Ogrodowa 33, 64-030 Śmigiel

tel. +48 65 518 07 34

fax +48 65 518 07 36

e-mail.: michel-sp@michel-sp.pl

DORADZTWO ŻYWIENIOWE

Szanowny Kliencie !!!

Przygotowaliśmy dla Ciebie ofertę specjalną na okres zniw 2013

Zakwacid – sypki preparat zakwaszający dla loch oraz prosiąt

Zakwacid S – sypki preparat zakwaszający dla warchlaków i tuczników

Top Sil – płynny preparat zakwaszający do wody dla trzody chlewnej oraz drobiu

Oferta na czasie

●●● LABORATORIUM MICHEL ●●●

Rolniku mamy okres zniw. Zapraszamy do przebadania tegorocznych plonów. Specjalnie dla Ciebie sprawdzimy zawartość białka, skrobi, wilgotność a także inne parametry twoich zbóż.

Promocja Specjalna na zniwa 2013. Koszt przebadania próby jedyne 30 zł/netto. Promocja trwa do końca września. Próby prosimy dostarczać do siedziby firmy przy ulicy Ogrodowej 33 w Śmiglu (dawna mleczarnia). Wyniki w ciągu 10 min!!!

Zapraszamy !!!

PROFILAKTYKA I ŻYWIENIE ZWIERZĄT

Spis treści

3 XL SESJA RADY MIEJSKIEJ	10 SUPER SOŁTYS Z NOWEJ WSI
4 KOMPLEKSOWE ZAGOSPODAROWANIE
ŚCIEKÓW W ZLEWNI OBRY - GMINA ŚMIGIEŁ	11 METRYKA MIASTA ŚMIGŁA CZ. 6
4 CZWARTKOWE SPOTKANIA Z AUTORYTETAMI	12 C.D. METRYKA MIASTA ŚMIGŁA CZ. 6
5 FREDROWSKIE KOMEDIE PRZY FONTANNIE	13 C.D. METRYKA MIASTA ŚMIGŁA CZ. 6
5 BURMISTRZ PODZIĘKOWAŁ	13 ŻŁOTE GODY
6 ŻEŃCY NAD BOSFOREM I 25 AYRAN KULTUR SANAT	13 HARCERSKI START
6 NIEPRZECIĘTNI	14 KRYMINAŁKI
7 ŚLADEM ŚMIGIELSKICH INNOWIERCÓW	15 KRZYŻÓWKA
7 Z OKAZJI 80-LECIA URODZIN I 20-LECIA BIEGANIA	15 KOLEJNE ODWIEDZINY PYRKA
8 KOŚCIÓŁ FILIALNY P.W. ŚW. WITA W ŚMIGŁU	16 KĄCIK KULINARNY - SEZON NA DYNIE
8 C.D. Z OKAZJI 80-LECIA URODZIN I 20-LECIA BIEGANIA	17 BYCZKI GNIEWOWO NIE TYLKO W PIŁKĘ GRAJĄ
9 CO WARTO WIEDZIEĆ O PRZEMOCY PSYCHICZNEJ	17 GRAND PRIX WIELKOPOLSKI
10 C.D. CO WARTO WIEDZIEĆ O PRZEMOCY PSYCHICZNEJ	17 C.D. HARCERSKI START
10 ŚWIETLICE WIEJSKIE PO PRZEBUDOWACH	18 VIII WIELKA PARADA PSÓW

„Witryna Śmigiełska” - Wydawca: Centrum Kultury, 64-030 Śmigieł, ul. Kościuszki 20, tel. (65) 5 180 273, fax (65) 511 78 13.

Redakcja: Centrum Kultury, 64-030 Śmigieł, ul. Kościuszki 20, tel (65) 5 180 273, fax (65) 511 78 13.

e-mail: ck@ck-smigiel.pl www.ck-smigiel.pl

Redaguje zespół w składzie: E. Kurasieński (redaktor naczelny), Ż. Klecha, J. Pawicki, B. Mencil, D. Hampel, M. Dymarkowska, Dział Promocji UM w Śmigłku, Aldona Michałowska, Anna Pohl,

Sławomir Grzesiewicz.

Skład i opracowanie graficzne: Magdalena Dymarkowska
Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i poprawiania tekstów oraz listów, nie zwraca materiałów niezamówionych i nie odpowiada za treść ogłoszeń.

Druk:

Agencja Reklamowo-Wydawnicza Aldona Józefowicz
ul. Łąkowa 38, 64-030 Kościan

XL SESJA RADY MIEJSKIEJ

Po wakacyjnej przerwie, 29 sierpnia w kompletnym składzie zebrała się Rada Miejska. Obszerny program obrad obejmował m.in.: podjęcie siedemnastu uchwał oraz zapoznanie się przez radnych ze sprawozdaniem z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Śmigłku za rok 2012.

Aby wsie: Wydorowo, Nowa Wieś, Czarczyk, Bruszczewo, Spławie oraz Czacz mogły ubiegać się za pośrednictwem gminy o środki zewnętrzne m.in. w ramach programu „Wielkopolska Odnowa Wsi” rada przyjęła uchwały w sprawie zatwierdzenia planów odnowy dla tych miejscowości.

Radni przychylni się także do wniosku proboszcza z parafii p.w. NMP Wniebowziętej w Śmigłku w sprawie dofinansowania prac konserwatorskich obejmujących odgrzybianie i impregnację pokrycia dachowego, belek zewnętrznych i wieży kościoła p.w. św. Wita w Śmigłku. Dotacja celowa z budżetu gminy wyniesie 20 000 złotych.

Siedem z podjętych podczas sesji uchwał dotyczyło regulacji własnościowych w odniesieniu do nieruchomości gruntowych położonych w: Nietążkowie, Śmigłku, Karśnicach, Chełkowie, Koszanowie i Machcinie. Rada wyraziła zgodę na nabycie nieruchomości położonych w Nietążkowie i Śmigłku, na których zostanie

zlokalizowana infrastruktura techniczna: w Nietążkowie kanalizacja deszczowa oraz separator substancji ropopochodnych, zaś w mieście rurociąg wody surowej doprowadzający wodę z ujęcia w Nietążkowie do stacji uzdatniania w Śmigłku. Także decyzją rady gmina wykupi za symboliczną złotówkę grunty w Chełkowie i Karśnicach z przeznaczeniem na drogę gruntową, z której korzystają rolnicy dojeżdżający do pól. Dwie z uchwał dotyczyły akceptacji zbycia nieruchomości położonych w Machcinie i Koszanowie. Siódma z uchwał dotyczyła wyrażenia zgody na zamianę gruntu położonego w Śmigłku, przylegającego do ulic Połnej i Południowej na grunty położone przy ulicy Iwaszkiewicza. Zamiana po-

zwoli poszerzyć ulicę Iwaszkiewicza w Śmigłku tak, by jej mieszkańcy mieli swobodny dojazd do swoich posesji. Ponadto radni uchwalili miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenów, zabudowy techniczno-produkcyjno-usługowej z funkcją towarzyszącą - mieszkaniową jednorodziną, położonych w Śmigłku, w rejonie ulicy Południowej, a także wprowadzili zmiany porządkujące w budżecie gminy na rok bieżący oraz odpowiednio do tych zmian dokonali korekty Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Śmigieł na lata 2013-2025.

AKA
fot. A. Wieczorek

Genowefa Łączna przedstawiła sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Śmigłku

KOMPLEKSOWE ZAGOSPODAROWANIE ŚCIEKÓW W ZLEWNI RZEKI OBRY - GMINA

Część VII

W 2012 r. w ramach ww. projektu były prowadzone prace na trzech kontraktach:

Szósty kontrakt: Nowa Wieś - Śmigiel.

Kontrakt szósty dotyczył budowy sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjno-ciśnieniowej wraz z kanałami bocznymi i przepompowniami ścieków na terenie miejscowości Nowa Wieś i Śmigiel. Wykonawcą robót budowlanych było Przedsiębiorstwo Inwestycyjno-Usługowe „GAZOPOL Ltd” Sp. z o.o. z siedzibą w Koszalinie. Umowa z wykonawcą została podpisana 12 marca 2012 r., a prace zostały wykonane przed umownym terminem. Protokół końcowego odbioru i przekazania do użytkowania inwestycji został spisany 10 września 2012 r. W czasie realizacji prac wykonano ok. 5,7 km kanalizacji grawitacyjnej, ok. 1,2 km rurociągu tłoczego, ok. 1,3 km (194 szt.) odcinków bocznych zakończonych studzienkami przyłączeniowymi o średnicy 160 mm oraz 3 przepompownie. Całkowity koszt realizacji szóstego kontraktu wyniósł 5 312 068, 87 zł brutto; (4 318 755, 18 zł netto). Gmina Śmigiel tytułem złożonych wniosków o płatność w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko z Funduszu Spójności otrzymała dotację w wysokości ponad 2 mln zł. Podatek VAT, podobnie jak w przypadku poprzednich kontraktów został odliczony w późniejszym terminie przez gminę. Do sieci kanalizacyjnej na terenie Nowej Wsi podłączonych jest ok. 190 osób, co stanowi ok. 50% wszystkich mieszkań-

ców. Natomiast całkowita liczba podłączonych mieszkańców na terenie Śmigla zarówno do nowej, jak i starej sieci kanalizacyjnej to ponad 5 tys. Osób, co stanowi ok. 95% wszystkich mieszkańców.

Siódmy kontrakt: Stara Przysieka Druga.

Kontrakt siódmy obejmował budowę sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjno-ciśnieniowej wraz z kanałami bocznymi i przepompowniami ścieków w miejscowości Stara Przysieka Druga. Wykonawcą robót budowlanych była śmigielaska firma „BUDMIX” Sp. C. Piotr Fęgler - Andrzej Wojtkowiak. Umowa z wykonawcą została podpisana 14 marca 2012 r. Prace zostały wykonane zgodnie z umownym terminem i firma 13 lipca 2012 r. złożyła pismo informujące o zakończeniu prac oraz gotowości do odbioru końcowego. Protokół końcowego odbioru i przekazania do użytkowania inwestycji został spisany 31 lipca 2012 r. W czasie realizacji prac wykonano ok. 1 km kanalizacji grawitacyjnej, ok. 0,4 km rurociągu tłoczego, ok. 0,2 km (31 szt.) odcinków bocznych zakończonych studzienkami przyłączeniowymi o średnicy 160 mm oraz jedną przepompownię. Całkowity koszt realizacji siódmego kontraktu wyniósł 799 362, 09 zł brutto; (649 887, 88 zł netto). Gmina Śmigiel tytułem złożonych wniosków o płatność w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko z Funduszu Spójności otrzymała dotację w wysokości ponad 324 tys. zł. Podatek VAT, podobnie jak w przypadku poprzednich kontraktów został odliczony w późniejszym terminie przez gminę.

Do sieci kanalizacyjnej na terenie Starej Przysieki Drugiej podłączonych jest 113 osób, co stanowi ok. 98% wszystkich mieszkańców.

Ósmy kontrakt: Robaczyn.

Kontrakt ósmy obejmował budowę sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjno-ciśnieniowej wraz z kanałami bocznymi i przepompowniami ścieków w miejscowości Robaczyn. Wykonawcą robót budowlanych było Przedsiębiorstwo Robót Inżynieryjnych „DELTA - PLUS” Sp. z o.o. z siedzibą w Lesznie. Umowa z wykonawcą została podpisana 5 marca 2012 r. Prace zostały wykonane zgodnie z umownym terminem. Protokół końcowego odbioru i przekazania do użytkowania inwestycji został spisany 13 września 2012 r. W czasie realizacji prac wykonano 1,8 km kanalizacji grawitacyjnej, ok. 1 km rurociągu tłoczego, 0,3 km (59 szt.) odcinków bocznych zakończonych studzienkami przyłączeniowymi o średnicy 160 mm oraz 3 przepompownie. Całkowity koszt realizacji ósmego kontraktu wyniósł 2 223 806, 73 zł brutto; (1 807 972, 95 zł netto). Gmina Śmigiel tytułem złożonych wniosków o płatność w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko z Funduszu Spójności otrzymała dotację w wysokości ponad 1 mln zł. Podatek VAT, podobnie jak w przypadku poprzednich kontraktów został odliczony w późniejszym terminie przez gminę.

Do sieci kanalizacyjnej na terenie Robaczyna podłączone są 232 osoby, co stanowi ok. 79% wszystkich mieszkańców.

Wiktor Snela

CZWARTKOWE SPOTKANIA Z AUTORYTETAMI

W ramach projektu SPOTKANIA Z PASJAMI, który Fundacja Orange realizuje dla seniorów, Miejska Biblioteka Publiczna proponuje osobom w wieku „50 +” cykl spotkań on-line ze znanymi ludźmi i autorytetami w swojej dziedzinie. Spotkania odbywają się w czwartki o godz. 1100. Biblioteka łączy się ze studiem, a uczestnicy mogą bohaterowi spotkania zadawać pytania na czacie. 12 września odbyło się pierwsze ze spotkań z Anetą i Marcinem Kręglićkimi - warszawskimi restauratorami, którzy propagują ideę „świadomego” odżywiania. W tym spotkaniu wzięło udział 15 osób. W czwartek, 19 września śmigielscy seniorzy łączyli się z Krystyną Jandą. Gwiazda w trakcie trans-

misji odpowiedziała na jedno z zadanych przez nich pytań.

Bohaterką kolejnego spotkania była Teresa Lipowska, która opowiedziała o tym, skąd czerpie energię i jaki ma sposób na utrzymanie dobrej formy. Seniorzy byli

zachwyceni tym wirtualnym spotkaniem. Wszyscy zgodnie stwierdzili, że ciepło i pogoda ducha emanujące od pani Teresy pomogą im spojrzeć inaczej na życie.

K. S.

foto M. Dymarkowska

Uczestnicy spotkania z Teresą Lipowską

FREDROWSKIE KOMEDIE PRZY FONTANNIE

W 2012 roku prezydent Bronisław Komorowski zainaugurował ogólnopolską akcję Narodowego Czytania. Zachęcony jej powodzeniem również w tym roku zaprosił Polaków do wspólnej lektury wybitnych dzieł literatury. Tym razem zaproponował twórczość Aleksandra Fredry, najwybitniejszego polskiego komediopisarza, poety, autora pamiętników, od którego narodzin mija właśnie dwieście dwadzieścia lat.

Na zaproszenie prezydenta z przyjemnością odpowiedziały po raz pierwszy bibliotekarki Miejskiej Biblioteki Publicznej w Śmiglu. Miejsce (fontannę na Placu Rozstrzelanych) wybrano celowo. Nieprzypadkowi byli również goście, którym zaproponowano wspólne czytanie dzieł Fredry. Zarówno Burmistrz Śmigła -

Czytanie przy fontannie

Wiktor Snela, Poseł RP - Małgorzata Adamczak, jak i Zastępca Komendanta Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Kościanianie - Andrzej Ziegler

z przyjemnością zgodzili się wcielić w postaci komedii pt. „Mąż i żona”. Pomocy nie odmówili nam również pracownicy Centrum Kultury - Żaneta Klecha i Piotr Majer oraz nauczyciel historii Adam Białas. Wspólnie z bibliotekarkami przez niemal godzinę starali się zgromadzoną wokół

Bardzo serdecznie dziękujemy naszym gościom oraz panu Mirosławowi Grzesiewiczowi, właścicielowi Baru Agora za użyczenie ogródka oraz zaproszenie widzów na kawę w promocyjnej cenie. Cieszy nas nie tylko życzliwość, z jaką spotkaliśmy się w trakcie Narodowego Czytania, ale także słowa Bronisława Komorowskiego, który podsumowując tegoroczną edycję szczególnie ciepło wyraził się o zaangażowaniu bibliotek: „To właśnie one, te miejskie, szkolne, gminne, wiejskie biblioteki miały swój wielki udział w powodzeniu tej akcji. Ukazuje to wielkie kulturotwórcze znaczenie tych placówek. Udowadnia, jak bardzo są one potrzebne”.

M. Nowak-Białas, foto M. Dymarkowska

Fredrę czytali m.in. Marlena Nowak, Białas, Piotr Majer i Andrzej Ziegler

BURMISTRZ PODZIĘKOWAŁ

Na specjalnym spotkaniu, 6 września w Urzędzie Miejskim Śmigła burmistrz - Wiktor Snela wraz z zastępcą - Wiesławą Poleszak-Kraczewską podziękowali wszystkim osobom, które włączyły się w organizację X Europejskich i XIII Krajowych Zawodów Sikawek Konnych w Śmiglu. Burmistrz podkreślił, że dzięki ich zaangażowaniu zawody przebiegły sprawnie i otrzymały wiele pozytywnych opinii. Zachęcił również obecne osoby do przekazania krytycznych uwag, które w przyszłości mogą jeszcze bardziej usprawnić przebieg imprezy.

Podziękowania otrzymali: kierownik oraz

Natalia Pelec odbiera podziękowania

pracownicy Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Śmiglu, kierownik oraz pracownicy Ośrodka Kultury Fizycznej i Rekreacji w Śmiglu, dyrektor oraz pracownicy Centrum Kultury w Śmiglu, kierownik oraz funkcjonariusze Posterunku Policji w Śmiglu, prezes oraz pracownicy Zakładu Wodociągowo-Kanalizacyjnego, Marian Graczyk - Komendant Gminny OSP, prezesi oraz strażacy z jednostek Ochotniczych Straży Pożar-

nych w: Śmiglu, Nowej Wsi, Starym Bojanowie, Karśnicach, Żegrówku, Nietążkowie oraz Czaczu, Krystyna Bartkowiak - skarbnik Miejsko-Gminnego Zarządu OPS, Roman Bukowski - naczelnik OSP Nietążkowo, kierownik oraz członkowie Zespołu Pieśni i Tańca „Żeńcy Wielkopolscy”, prezes oraz członkowie Rodzinnych Ogródków Działkowych, a także panowie: Henryk Daszkiewicz, Wojciech Pelec, Jerzy Jakubowski, Hieronim Klecha, Leon Ogrodowczyk, Stanisław Pawlak, Robert Boś, Dominik Wiczorek oraz Karol Jankowski.

AKA, foto A. Kasperska

Burmistrz podziękował zebrany

W imprezę zaangażowanych było wiele osób i instytucji

ŻEŃCY NAD BOSFOREM I 25 AYRAN KULTUR SANAT

Zespół Pieśni i Tańca „Żeńcy Wielkopolscy” z Nietążkowa w dniach od 31 sierpnia do 5 września 2013 roku uczestniczył w Międzynarodowym Festiwalu Folklorystycznym zorganizowanym z okazji 25 Ayran Kultur Sanat Festiwalu w Susurluk, w Turcji.

Festiwal, a zwłaszcza jego nazwa podkreśla rolniczy charakter regionu Susurluk, który słynie z kefiru o nazwie „Ayran”. Stąd też podczas 25 Ayran Kultur Sanat Festiwalu nie mogło zabraknąć akcentów związanych z kulturą wsi. Do Susurluk przyjechały zatem zespoły folklorystyczne z Polski, Gruzji i dwa tureckie zespoły z Samsun i Izmiru.

Żeńcy zaprezentowali się podczas 4 koncertów festiwalowych przedstawiając przede wszystkim folklor wielkopolski: tańce szamotulskie i pochodzące z Wielkopolski Zachodniej oraz utwory muzyczne z terenu kościańskiego w wykonaniu kapeli dudziarskiej. Członkowie zespołu mieli także okazję zobaczyć turystyczne atrakcje regionu: Bursę - pierwszą stolicę Turków i antyczną Troję. Nie zabrakło czasu na relaks i kąpiele

w morzu, a wspólne zabawy i rozmowy z członkami innych zespołów trwały każdego wieczoru do późnych godzin. Fe-

stiwal zakończyła parada zespołów ulicami Susurluk.

Oprócz uczestnictwa w festiwalu w Susurluk zespół odwiedził Polonezkoy pod Stambułem, gdzie spotkał się z tamtejszą polonią. Była to już druga wizyta Żeńców w Adampolu, bo tak brzmi pierwotna nazwa wioski założonej przez Adama Czartoryskiego w XIX wieku. Pobyt w Polonezkoy był doskonałą okazją do zwiedzenia Stambułu, a zwłaszcza jego najstarszej części pamiętającej antyczne czasy Konstantynopola i Cesarstwa Bizantyjskiego. Błękitny Meczet, Wielki Bazar i Hagia Sophia to miejsca, które wywarły na tancerzach największe wrażenie.

Do udziału w festiwalu w Susurluk zespół z Nietążkowa został zarekomendowany przez Polską Sekcję CIOFF i Konsulat Generalny RP w Stambule. Zespół otrzymał także dofinansowanie na promocję kultury wielkopolskiej na 25 Ayran Kultur Sanat Festiwalu z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego.

R.R. foto archiwum

NIEPRZECIĘTNI

Zespół Pieśni i Tańca „Żeńcy Wielkopolscy” został nagrodzony za nieprzeciętność przez redakcję „Wiadomości Kościańskich”.

Od dwudziestu trzech lat „Wiadomości Kościańskie” przyznają nagrody za nieprzeciętność. W tym roku przyznano cztery, z czego dwie statuetki znalazły się w kategorii „za przedsiębiorczość”, jed-

na w kategorii „regionalizm” i jedna w kategorii za „pielęgnowanie folkloru”. Laureatów ogłoszono wiosną, natomiast uroczyste wręczenie statuetek odbyło się 12 września br. w Skansenie Filmowym „Soplicowo”, w Cichowie, gdzie zaproszono samorządowców, przyjaciół gazety, a także laureatów konkursu.

Zespół Pieśni i Tańca „Żeńcy Wielkopolscy” nagrodzono za pielęgnowanie folkloru. W uzasadnieniu przedstawiono całokształt działalności zespołu z wyróżnieniem działań mających na celu odtworzenie folkloru kościańskiego. Nagrodę odebrał Rafał Rosolski - kierownik zespołu razem z członkami kapeli dudziarskiej i tance-

rzami ubranymi w kościańskie stroje ludowe. Kapela dudziarska zespołu w składzie Joanna Machowiak (skrzypce) i Jarosław Kozak (dudy) wygrywając kościańskie melodie ludowe stworzyła oprawę muzyczną uroczystości.

Zespół Pieśni i Tańca „Żeńcy Wielkopolscy” dziękuje redakcji „Wiadomości Kościańskie” za dostrzeżenie i uhonorowanie naszej działalności tak znaczącym wyróżnieniem. Dziękujemy także za wszelkie życzenia i gratulacje otrzymane podczas i po uroczystości. Wraz z nagrodą są one motywacją do dalszej i wytrwałej pracy na polu kultywowania i popularyzowania polskiej kultury ludowej.

R.R., foto archiwum

SZLAKIEM ŚMIGIELSKICH INNOWIERCÓW

Pasażerowie śmigielskiej wąskotorówki, którzy 15 września skorzystali z bezpłatnych turystycznych przejazdów, mogli zobaczyć obiekty pozostałe na śmigielskiej ziemi po innowiercach, którzy niegdyś stanowili znaczną część miejscowej społeczności. Przejazdy zorganizowało Stowarzyszenie Przyjaciół Śmigielskiej Kolejki Wąskotorowej w ramach projektu pod nazwą „Kolejką wzdłuż szlaku śmigielskich innowierców” współfinansowanego ze środków Starostwa Powiatowego w Kościanie. Imprezę wsparł również Burmistrz Śmigła - Wiktor Snela, który opłacił dwa z trzech otwartych przejazdów.

Poza skorzystaniem z przejazdów na trasie Śmigiel - Stare Bojanowo, osoby, które wolą bardziej aktywnie spędzać czas mogły wyruszyć szlakiem innowierców rowerami, a dopiero później w Starym Bojanowie przesiąść się do wagonów kolejki. Rowerzystów prowadzili: Włodzimirz Drótkowski - prezes Stowarzyszenia oraz Danuta Strzelczyk, która była komandorem grupy. O samych innowiercach opowiedzieli uczestnikom rajdu historycy: Wojciech Ciesielski oraz Krzysztof Chudak. Każdy uczestnik przejazdów otrzymał dwie, wydane na tę okoliczność, pocztówki. Każda z nich pokazuje miej-

Ruszyli śladami innowierców

sca związane z innowiercami. Na zakończenie wszyscy uczestnicy rajdu zostali poczęstowani ciepłą grochówką. Organizatorzy szacują, że z przejazdów szlakiem śmigielskich innowierców, łącznie z grupą rowerową skorzystało około 500 osób, które zobaczyły miejsca związane z żyjącymi tu niegdyś innowiercami, a także otrzymały pocztówki, na których zostały one utrwalone. W ten sposób poznały bliżej część historii zie-

mi śmigielskiej i jej mieszkańców. Impreza nieprzypadkowo odbyła się we wrześniu. Właśnie w tym miesiącu, 113 lat temu kolejka rozpoczęła swoją działalność. Organizatorzy składają podziękowania operatorowi kolejki, pracownikom Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Śmiglu oraz wszystkim pozostałym osobom, które zaangażowały się w przeprowadzenie imprezy.

AKA, foto archiwum

Z OKAZJI 80-LECIA URODZIN I 20-LECIA BIEGANIA

W niedzielę 29 września w Przysiece Polskiej spotkali się biegacze - przyjaciele, którzy pokonaniem dziesięciokilometrowej trasy chcieli uczcić jubileusze pana Michała Szkudlarka. Było co świętować: urodziny, dwadzieścia lat biegów oraz imieniny zaangażowanego zawodnika.

Spotkanie rozpoczęło się od złożenia życzeń jubilatowi. Miało to miejsce o godzinie 14⁰⁰ przy sali wiejskiej w Przysiece Polskiej. Na tę uroczystość zaproszeni zostali następujący goście: Edward Strzymiński - wicestarosta Kościański, Iwona Bereszynska - przewodnicząca Rady Powiatu Kościańskiego, Wiesława Poleszak - Kraczewska - zastępca Burmistrza Śmigła, Roman Schiller - zastępca Przewodniczącego Rady Miejskiej Śmigła, Henryk Bartoszewski - wójt Gminy Kościan, Piotr Ruszkiewicz - przewodniczący Rady Miejskiej Kościana, Mirosław Duda - dyrektor Ośrodka Sportu i Rekreacji w Kościanie, Eugeniusz Kurasiński - dyrektor Centrum Kultury w Śmiglu, Krzysztof Łączny - radny Rady Miejskiej Śmigła oraz Jan Janicki - sołtys Przysieki

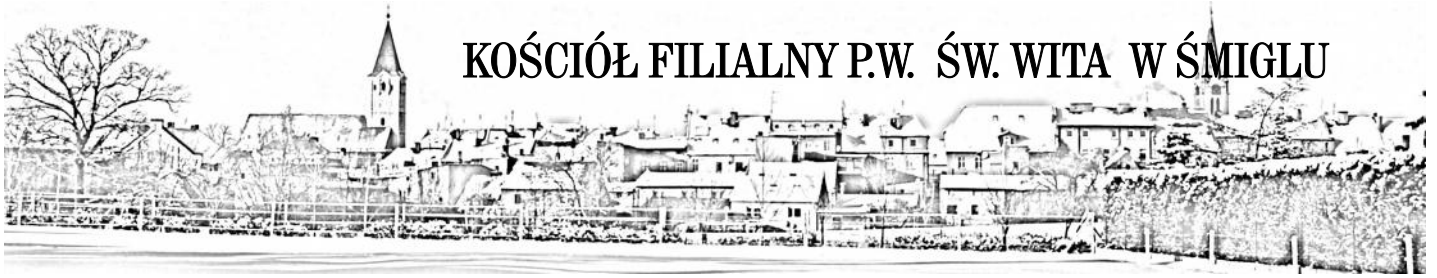
Michał Szkudlarek przy urodzinowym torcie

Polskiej. To właśnie oni odczytali okolicznościowe adresy i wręczyli jubilatowi upominki. Nie zabrakło również życzeń od biegaczy oraz sportowych wychowanków pana Michała reprezentowanych przez Tadeusza Spurtacza - byłego ciężarowca. Był i portret pana Michała w królewskich

szatach podpisany „Michał Wielki”, odśpiewane zostało „sto lat” i wypowiedziane wiele wzruszających słów i wspomnień. Na starcie jubileuszowego biegu stanęło pięćdziesięciu dziewięciu zawodników i zawodniczek. Wśród nich rzecz jasna nie zabrakło szacownego jubilata. Zawodnicy klasyfikowani byli w kategoriach kobiet i mężczyzn. Przekraczając linię mety każdy zawodnik otrzymywał pamiątkowy medal ufundowany przez Starostwo Powiatowe w Kościanie. Medale wręczyła wnuczka pana Michała.

Wyniki jubileuszowego biegu przedstawiły się następująco: wśród panów pierwszy na metę dobiegł Daniel Bosy (SANA Kościan), drugi Radomir Graf (Leszno), a trzeci Adam Majorczyk (SANA Kościan). W kategorii kobiet I m. zajęła Małgorzata Hofman, II m. Katarzyna Hejnar-Głumińska (Kościan), a III m. Kinga Zielińska (Seksja Biegacza OKFiR Śmigiel). Za pierwsze miejsca w swoich kategoriach zawodnicy otrzymali puchary ufundowane przez Burmistrza Śmigła. Natomiast puchary za miejsca II i III ufundowała rodzina pana Michała. Nagrodę specjalną od

KOŚCIÓŁ FILIALNY P.W. ŚW. WITA W ŚMIGLU

W przeszłości, w Śmiglu mieszkała ludność różnych narodowości i wyznań, w wyniku czego znajdowało się tutaj wiele kościołów. Obok istniejących obecnie: p.w. św. Wita, NMP Wniebowziętej, św. Stanisława Kostki istniał od 1547 roku kościół szpitalny p.w. św. Ducha, wzniesiony staraniem Rafała Leszczyńskiego, kościół szpitalny p.w. św. Walentego, którego inicjatorem budowy był w 1640 roku Przeclaw Leszczyński, a także od końca XVI wieku zbór ariański powstały ze środków Andrzeja Dudyca oraz od 1595 roku zbór luterański fundacji Wacława Rozdrażewskiego. Najstarszym spośród nich jest kościół p.w. św. Wita. Najprawdopodobniej drewniany, został zbudowany w XII lub XIII wieku na wzniesieniu, które zwano Górą Witową. Parafia koszanowska, w której znajdował się kościół obejmowała wówczas 8 wsi. W 1404 roku znany tam był proboszcz Jan. Wkrótce po nadaniu w 1415 roku lokacyjnego dla miasta Koszanowa, którego przysiółkiem był Śmigieł i wybudowaniu tam w 1439 roku kościoła, kościół św. Wita utracił prawa parafii na rzecz tego nowego. Nie są znane przyczyny budowy w 1610 roku nowej drewnianej kaplicy p.w. św. Wita. Przypuszczać należy, że wymagał tego stan wiekowej świątyni. Istniejący obecnie kościół został zbudowany w 1769 roku. Wielokrotnie był restaurowany, m.in. w: 1908 roku, 1963, 1973-76 i 1997.

Kościół zbudowany jest na planie krzyża łacińskiego. Jest orientowany, konstrukcji szkieletowej, na podmurówce z kamieni i cegły. Od strony zachodniej znajduje się kwadratowa wieża konstrukcji słupowej, oszalowana z hełmem cebulastym, latarnią i iglicą. Dwuspadowe dachy po-

pana Michała otrzymał Henryk Jakubiak - najstarszy uczestnik biegu. Rozlosowano także nagrody pomiędzy wszystkich uczestników - dzięki licznym sponsorom nikt nie wyjechał bez upominku. Pan Michał otrzymał pamiątkowy puchar ufundowany przez Burmistrza Śmigła, który wręczyła zastępca Burmistrza Śmigła - pani Wiesława Poleszak-Kraczewska. Podczas zawodów wystąpiły też wokalistki Studia Piosenki „Muzol” działającego przy Centrum Kultury w Śmiglu. Nato-

Kościół p.w. Św. Wita

kryste są łupkiem, a w przybudówkach mają ścięty naczółek. Jednonawowe wnętrze nakrywa strop kratownicowy z listwami. Chór muzyczny, na który prowadzą drewniane schody wspiera się na dwóch słupach z kapilarami zdobionymi rozetą i balustradą z fryzem arkadowym. Okna są pojedyncze, wielokwaterowe z gomułkami w drewnianych ramach. Nawy przylegają od płd. i płn. - zakrystia i kaplica. Niezwykle cennym zabytkiem znajdującym się w kościele jest ołtarz główny w formie tryptyku, pochodzący z 1506 roku, w obramowaniu z 1645 roku. W polu środkowym przedstawione jest Wniebowzięcie NMP, po bokach płaskorzeźby Nawiedzenia i Pokłonu Trzech Króli, a z prawej strony Zwiastowania i Bożego Narodzenia. W zwieńczeniu znajduje się rzeźba przedstawiająca męczeństwo św. Wita, Modesta i Krescen-

Ołtarz główny

sjusza. W kościele jest drugi ołtarz pochodzący z 1645 roku, wczesnobarokowy z Pietą w polu środkowym, zwieńczony rzeźbą św. Anny z NMP, z około 1506 roku.

Nieocenioną stratę poniesiono w 1976 roku, kiedy skradziono umieszczoną w predelli tego ołtarza rzeźbę Chrystusa w grobie. Przy kościele znajduje się nadal użytkowany cmentarz, funkcjonujący od początków istnienia kościoła, powiększony w 1939 roku. Warto zwrócić uwagę na znajdujące się tam groby wielu znakomitych mieszkańców parafii śmigiełskiej, powstańców wielkopolskich, ofiar II wojny światowej, a także pochodzący z 1830 roku grób i pomnik rodzinny Trampeczyńskich z niezwykle ciekawą inskrypcją, adresowaną do żony.

Jan Pawicki

Gratulacjom i życzeniom nie było końca

miast w świetlicy wiejskiej można było obejrzeć trofea zdobyte przez dwadzieścia lat biegania pana Michała Szkudlarka. Warto także wspomnieć, że podczas imprezy nie zabrakło olbrzymiego tortu dla jubilata, a jej organizatorami byli: Michał Szkudlarek (z olbrzymim wsparciem rodziny) oraz Ośrodek Kultury Fizycznej i Rekreacji w Śmiglu. Współorganizatorami: Gmina Kościan oraz Centrum Kultury w Śmiglu.

OKFiR, foto OKFiR

CO WARTO WIEDZIEĆ O PRZEMOCY PSYCHICZNEJ?

O przemocy powiedziano już wiele. Szkolni pedagodzy, pracownicy socjalni, policjanci, pielęgniarki i lekarze spotykają się z nią niemal każdego dnia. Psycholodzy i psychoterapeuci próbują przywrócić kolejnym ofiarom poczucie własnej wartości i godność.

Przemoc fizyczną rozpoznajemy łatwo, bo siniaki, złamaną rękę, podbite oko zauważamy prawie natychmiast. Wtedy można zdecydowanie i szybko pomóc ofiarom, a widoczne gołym okiem rany wyleczyć. W takich przypadkach cierpienia ofiary są wiarygodne, a sprawca ma niewiele na swoje usprawiedliwienie. Większość zachowań przemocy fizycznej łatwiejsza jest z racji swojej specyfiki do rozpoznania, a w następstwie szybciej można wprowadzać pomoc. W literaturze przedmiotu, jak również w przepisach prawa mówimy o różnych rodzajach przemocy i chociaż prawo nie rozróżnia jej rodzajów, to z prawnego punktu widzenia przewidziano sankcje za naruszenie integralności: fizycznej, psychicznej, seksualnej, ekonomicznej i zaniedbania. Wiemy, że przemoc zawsze jest intencjonalna, narusza dobra osobiste, powoduje szkody i lubi się powtarzać. Możemy także powiedzieć, że przemoc jak woda - raz gorąca, innym razem chłodna - zawsze deformuje, niszczy i zniewala. Przemoc gorąca jest pełna ekspresji, furii, złości i gniewu, natomiast chłodna jest wymierzana z premedytacją, zaplanowana, uporządkowana, bardzo często ma wytyczone cele i wykorzystuje układ w grupie społecznej, model rodziny, zwyczaj lub strukturę instytucji.

Przemoc dysponuje narzędziami: fizycznymi, psychicznymi i ekonomicznymi. Najbardziej nieuchwytną formą maltretowania jednostki jest psychiczne krzywdzenie. Trudno dostrzec pozornie niewidoczną i nieuchwytną przemoc, która posługuje się najczęściej słowem. Ona manipuluje, gra uczuciami, grozi, a także poniża. Dopiero późniejsze skutki długotrwałej psychicznej dewastacji są zauważalne. W tym przypadku nie jest tak łatwy powrót ofiary do normalności. Przemoc psychiczną trudno zmierzyć. Trudność sprawia także określenie typów zachowań i rodzajów krzywdzenia, gdyż czasami pozornie błahе dla zewnętrznego obserwatora zdarzenie, zachowanie nie ma znamion nękania czy krzywdzenia, dla ofiary jednak, w zależności od jej pozycji w rodzinie, w grupie,

częstotliwości z jaką się zdarza, może stać się okrutnym ciosem dla psychiki pozostawiając na niej trwałe ślady, który pozabawia osobę godności i poczucia własnej wartości oraz poczucia sprawstwa.

Autorka książki pt. „Przemoc w rodzinie”, Irena Pospiszyl, podaje następującą definicję przemocy psychicznej: „wg Amnesty International organizacji, która zajmuje się ochroną praw człowieka przemoc psychiczna jest definiowana w sposób operacyjny i ujmuje następujące formy zachowań wobec ofiary:

- izolacja;
- ograniczanie snu i pożywienia;
- narzucanie własnych sądów;

RODZINA WOLNA OD PRZEMOCY!

Kompendium Informacyjne Ochrony Zespołu Interdyscyplinarnego
ds. Przeciwdziałania Przemocy Rodzinie w Śmigle

INFORMACJA:
Ośrodek Pomocy Społecznej w Śmigle
tel. 65 5 180 969

NIEBIESKA LINIA - 22 668 70 00

- degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie);
- hipnoza;
- narkotyzowanie;
- groźba zabójstwa.”

Kategorie powyższych zachowań są na tyle ogólne, że często nie mamy pewności czy na przykład odrzucenie przez grupę można zakwalifikować jako izolację? Nie mamy także pewności czy klasyfikacja zachowań, które współwystępują w czasie przemocy fizycznej takich, jak: wrzaski, obrzucanie obelgami, wulgarnе słowa, przezywanie to już przemoc psychiczna. Jeśli podobne zachowania i zdarzenia powtarzają się, są cykliczne i naprawdę burzliwe, a ich werbalna zawartość dotyka wciąż tę samą osobę, to czyż nie niszczą one jej poczucia własnej war-

tości i zarazem nie naruszają godności? Jednakże w prześladowaniu psychicznym wg Ireny Pospiszyl istnieją bardziej zakamuflowane metody znęcania się, a psychiczne maltretowanie „ukryte jest często pod maską uczciwości, troski, którym nic z pozoru nie można zarzucić”. Zatroškany mąż, który do swojej żony mówi na przykład: „Jesteś jak dziecko, wszystkiego muszę cię uczyć.”, „Gdyby nie ja, do niczego byś nie doszła.”, „W tym domu mieszkasz jak w pałacu, wszystko jest moje, ja na wszystko zapracowałem.”, „Po co się tak męczysz w tej pracy? Twoje zarobki wystarczają tylko na szminki i te szmaty, w które się ubierasz.”, „Wracam z pracy, jestem zmęczony, a ty jeszcze obiadu nie ugotowałaś? To co, że dziecko chore? Inne sobie radzą, a ty? Na lodówce kurz, w łazience bałagan, przecież tylko domem się masz zajmować. Czy ja zbyt wiele od ciebie wymagam?”. Takie, wydawać by się mogło, zwyczajne formy zachowania, małżeńskie sprzeczki głęboko ranią ludzi, ale dla postronnego obserwatora nie mają w sobie nic groźnego, mogą zostać odebrane jako zwyczajny brak dobrego wychowania. Wykrzyknięcie mężczyźnie w każdej sprzeczce i przy każdej okazji, że jest do niczego, że za mało zarabia, że takich jak on jest wielu, udowadnianie, że to tylko jego wina, jego indolencja i brak zaradności, to także częsta metoda znęcania się psychicznego. Przenoszenie odpowiedzialności na ofiarę, wpędzanie w poczucie winy, powoduje, iż nie zdaje ona sobie często sprawy z tego, że jest krzywdzona, często sama czuje się winna.

Sprawcy przemocy psychicznej stosują także bardziej wyraziste formy niszczenia. Krzywdzić można szczególnie dziecko przez groźenie mu na przykład: powrotem do domu dziecka, wyrzuceniem z domu, oddaniem do poprawczaka, gdy nie spełnia wymagań rodziców, permanentne krzyczenie, ośmieszanie, wyszydzanie, czy przeklinanie, to również formy psychicznego maltretowania, często stosowane przez rodziców, którzy czasami nieświadomie powtarzają model zachowań przekazywany z pokolenia na pokolenie. Dziecko nie obroni się przed takimi formami krzywdzenia, gdyż jego pozycja w grupie społecznej jaką jest rodzina daje mu niewielkie na to szanse. Czuje się winne i niekochane, podejmu-

je desperackie próby radzenia sobie z życiem. Czasem daje wyraźne sygnały, że dzieje się mu krzywda, zdecydowanie częściej jednak, jak wynika z badań, dzieci bardzo długo potrafią ukrywać swój dramat. Czyż nie ma troski w stwierdzeniu ojca: „Moja ty rybko złota, gdybyś mniej jadła szybciej byś pływała i dlatego dla twojego dobra zrobisz jeszcze cztery długości basenu.”. Tak naprawdę ojciec karze swoje dziecko za to, że nie osiąga sukcesów, bo jest „grube”, nie potrafi i nie realizuje planów rodzica. W związku z tym nie zasługuje na jego uwagę, czego wynikiem jest, że dziecko „zajada” swoje odrzucenie i straszliwie cierpi.

Słowne nękanie, obmowa dotycząca jedynostkę w grupie, rodzinie, trwające od dłuższego czasu, powtarzające się i nasilające, które izoluje od grupy, odrzuca powoli, ale skutecznie zabija godność, poczucie własnej wartości i zaburza samoocenę. Jest to powtarzający się mechanizm, który systematycznie, bez pośpiechu, aczkolwiek zdecydowanie zabija zdrowy rozsądek i siły obronne ofiary. Przemoc psychiczna jest trudna do roz-

poznania, a jeszcze trudniejsza do udowodnienia przez ofiarę. Czasami, już jako dorośli ludzie, orientujemy się, że coś w naszym życiu jest nie tak, nic nam się nie udaje, czujemy się nic nie warcni i nieszczęśliwi, bezwartościowi, a także nie widzimy sensu w życiu. Dorośli ludzie, którzy są poddawani przemocy psychicznej, oprócz niskiej samooceny, utraty sensu życia, z reguły przyzwyczajają się do sytuacji. Winą za kolejne akty przemocy obarczają siebie, próbują dostosować swoje zachowanie do wymagań oprawcy, starają się spełniać jego wymagania, po to, aby uniknąć jego niezadowolienia i gniewu. Tak zwany „święty spokój”, dostrajanie się do wymogów i poglądów partnera daje im względne poczucie bezpieczeństwa. Ofiary przemocy psychicznej żyją w chronicznym stresie, chorują na depresję, cierpią na stany lękowe i coraz częściej się zdarza, że podejmują próby samobójcze. Natomiast dzieci często okaleczają się, uzależniają i uciekają z domów. Jednakże musimy przede wszystkim pamiętać o tym, że za przemoc zawsze odpowiada sprawca, bez względu na to, co zrobiła ofiara.

Jeśli masz podejrzenie, że bliska ci osoba, przyjaciel lub członek rodziny doświadcza przemocy psychicznej w małżeństwie, dziecko w rodzinie, nie wahaj się i udziel mu wsparcia. Powiedz jej o Niebieskiej Linii, czyli Ogólnopolskim Pogotowiu dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, Gminnym Punkcie Wsparcia Rodziny działającym przy Ośrodku Pomocy Społecznej, o Ośrodku Interwencji Kryzysowej lub innych instytucjach działających w najbliższym otoczeniu. Dzięki tym instytucjom osoba doświadczająca przemocy będzie mogła porozmawiać z psychologiem. Specjaliści pokierują działaniami zainteresowanego i uruchomią pomoc. Ofiary przemocy psychicznej potrzebują wyjścia z domu, czasami trzeba inicjować rozmowę o problemie, czasami tylko ją podtrzymywać. Umożliwienie zdobycia wiedzy o problemie, o możliwych formach pomocy - to już pomoc. Osoba doświadczająca przemocy musi wiedzieć, że nie jest sama.

Maria Ratajczak

*Pedagog szkolny Samorządowego
Gimnazjum i Szkoły Podstawowej
w Starej Przysiece Drugiej*

ŚWIETLICE WIEJSKIE PO PRZEBUDOWACH

Zakończyły się przebudowy świetlic w: Karminie, Poladowie, Olszewie i Nowym Szczepankowie. Na inwestycję śmigiejski samorząd pozyskał dofinansowanie w kwocie 347 874 zł z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, w ramach działania „Odnowa Rozwoju Wsi” na obszarze Lokalnej Strategii Rozwoju. Realizowana była ona przez lokalną grupę działania Wielkopolska Lokalna Grupa Działania KRAINA LASÓW I JEZIOR z siedzibą w Lesznie. Pozostałe środki wykorzystane na ten cel to kwota 208 167, 21 zł wydatkowane z budżetu gminy.

Umowy o dofinansowanie pomiędzy Samorządem Województwa Wielkopolskie-

go a Gminą Śmigiel zostały podpisane 8 kwietnia 2013 r. Przebudowę świetlic w Karminie i Poladowie wykonała firma budowlana wyłoniona w przetargu nieograniczonym: F.H.U. „ADVI” Wiesław

Adamczewski z Kościana, natomiast przebudowę świetlic w Olszewie i Nowym Szczepankowie - „POL-BUD” Ryszard Polnik ze Słeszewa.

Zakres prac związanych z przebudową świetlicy w Karminie obejmował rozbiorę sceny, wydzielenie pomieszczenia pod kotłownię, wymianę części pokrycia da-

chowego, wymianę niektórych elementów stolarki okiennej i drzwiowej oraz budowę instalacji centralnego ogrzewania. W Poladowie wymieniono stolarkę okienną i drzwiową, a także wykonano instalacje odgromową. W Olszewie przebudowano pomieszczenia salki na parterze (na w.c., kuchnię i kotłownię), wyposażono świetlicę w nowe krzesła i stoły. W Nowym Szczepankowie wymieniono pokrycie dachowe - z płyt eternitowych na blachę dachówko podobną. Ponadto wszystkie budynki zostały wymalowane wewnątrz, jak również dokonano odnowy elewacji. Prace trwały od 3 czerwca do 30 sierpnia 2013 r.

UM

SUPER SOŁTYS Z NOWEJ WSI

Anna Wieczorek pełniąca od ponad 6 lat funkcję sołtysa w Nowej Wsi otrzymała tytuł „Super Sołtysa” w plebiscyfie zorganizowanym przez Głos Wielkopolski. Pani Ania otrzymała największe sms-owe poparcie wśród sołtysów z powiatu kościańskiego zgłoszonych do plebiscytu.

Nagrodą dla zwyciężczyni jest oryginalna tablica z napisem „Super Sołtys” oraz dyplom. Jest to jedno z kilku wyróżnień

przyznanych w ostatnich latach pani sołtys z Nowej Wsi. W 2011 roku została laureatką konkursu pn. „Dla animatorów społecznych im. Heleny Radlińskiej” zorganizowanego przez Krajowy Ośrodek Europejskiego Funduszu Społecznego. Anna Wieczorek składa podziękowania wszystkim osobom, które przyłączyły się do akcji i w plebiscyfie oddały na nią głos.

AKA, foto A.Kasperska

METRYKA MIASTA ŚMIGŁA CZĘŚĆ 6

Jest to przedostatni już fragment „Metryki miasta Śmigła” autorstwa Tomasza Jurka. Przepraszamy, że z powodów od nas niezależnych drukujemy ją po rocznej przerwie.

(red)

Obecność Żydów w najdawniejszym Śmiglu traktować zatem trzeba mocno sceptycznie.

Takie były początki Śmigła - miasta na wzgórzu, które swe powstanie zawdzięcza ambicjom obcych przybyszów z rodziny von Oppeln i pracy ściąganych z różnych stron osadników. Nie należy już do naszego zadania śledzić dokładnie dalszy rozwój miasta. Bez trudu wskazać jednak można pewne charakterystyczne cechy gospodarczej działalności mieszczan. Śmigiel słynął z wiatraków: od nich prawdopodobnie pochodzi nazwa miasta, są wzmiankowane w dokumencie lokacyjnym z 1415 r., pojawiają się też zawsze w szesnastowiecznych źródłach podatkowych (wymieniano ich sześć w 1563, a pięć w 1581 r.). Nieprzypadkowo wśród wymienionych przed chwilą przezwisk mieszczkańskich powtarza się Miller czy Młynarz. Wiatraki obsługiwały okoliczne wioski. Ale miasto także samo produkowało. Renomę zapewniało Śmigłowi piwo. Swą jakością zawdzięczać miało znakomitej wodzie z miejscowych źródeł. Jak dużym uznaniem cieszyło się w okolicy już w średniowieczu, pokazuje sprawa z 1507 r. Opat lubiński pozwał wtedy do sądu zarządcę parafii w należącej do klasztoru Święciechowej o to, że szynkuje w swym domu piwo śmigiełskie i głogowskie „szlachcie, mieszczanom i wieśniakom”. Nie chodziło jednak bynajmniej o to, że duszpasterz zamienił plebanie w szynk - istotne było, że sprzedawano obce piwa „na szkodę miejscowych mieszczan”. Sąd biskupi wydał wyrok salomonowy, pozwalając sprzedawać piwo dalej, ale tylko „kapłanom i obcej szlachcie”. Widać, że śmigiełskie piwo łatwo wypierało z lokalnego rynku inne gatunki, których nie chciał pić nikt, kto nie musiał. Zajmowano się też w Śmiglu na pewno, podobnie jak w wielu innych miasteczkach Wielkopolski, sukiennictwem. Już w 1415 r. słyszymy o prawie mieszczan do hodowli owiec - chodziło bez wątpienia o wełnę na sukno. W dniu 21 lutego 1438 r. Mikołaj „tkacz wełniany” ze Śmigła zaciągnął w Poznaniu spory dług 30 grzywien z terminem spłaty na jarmark wielkopostny. Pokazuje to zasięg kontaktów gospodarczych śmigiełskich produ-

centów i rytm ich pracy: dopiero sprzedaż towaru na jarmarku zapewnić miała wypłacalność dłużnika. W 1469 r. wystąpił Maciej złotnik ze Śmigła - ale chyba mieszkał on już w Poznaniu. Większe miasto zawsze przyciągało najaktywniejszych ludzi z całego regionu, a w Śmiglu złotnik nie miał chyba zbyt wiele roboty. Nieprzypadkowo jeden z szesnastowiecznych rejestrów podatkowych odnotowuje w Śmiglu tylko „rzemieślników pospolitych” (w liczbie 27). Śmigiel żył też z handlu. W 1493 r. król Jan Olbracht zezwolił na odbywanych co piątek targach tygodniowych swobodnie handlować końmi i bydłem. Śmigiel włączał się więc w pośrednictwo w ważnym dla całej Środkowej Europy handlu wołami, pędzonymi z Rusi (nieprzypadkowa jest nazwa Wołynia) do Niemiec; świadczy o tym także wspomniane wyżej mieszczkańskie przezwisko Ochsnar. Miasto potrafiło również korzystać z położenia na ruchliwym trakcie poznańsko-głogowskim. Ruch tam był podobno tak wielki, że władze miejskie nie mogły podołać stałym naprawom drogowym. W 1580 r. król Stefan Batory zezwolił więc śmiglanom pobierać specjalne cło (po 3 grosze od każdego przejeżdżającego konia), aby mogli sfinansować wybrukowanie dróg wyjazdowych na przedmieściach oraz w Glińsku. Wszystkie te, zestawiane zresztą z różnych lat, przejawy ekonomicznej aktywności nie muszą dowodzić szczególnego rozkwitu miasta. Chwiejną chyba równowagę ekonomiczną zakłócały raz po raz kataklizmy losowe: w 1474 r. zniszczyły Śmigiel wojska łupiącego południową Wielkopolskę księcia śląskiego Jana żagańskiego, w 1506 r. zaś przyszedł pożar, po którym nawet król litewski pozwolił nie płacić żadnych podatków przez cztery lata. Śmigiel pozostawał niedużym ośrodkiem o znaczeniu ściśle lokalnym. W 1458 r. na wyprawę pod zagrożony przez Krzyżaków Malbork miał wystawić 7 zbrojnych piechurów. Odpowiada to zdecydowanie poizo-

mowi raczej mniejszych (acz nie tych zupełnie małych) miasteczek wielkopolskich (z okolicznych ośrodków Przemęt i Dubin wysyłały po 1 zbrojnym, Kopanica 2, Babimost, Rydzyna, Zbąszyń, Kębłowo i Sarnowa po 4, Poniec 8, Krzywiń, Święciechowa i Osieczna po 10, Wschowa 20, Kościan 40, a stołeczny Poznań aż 60 ludzi). Właściwy czas rozwoju przyszedł dopiero później, odkąd po połowie XVI w. zaczął się żywszy napływ protestanckich rzemieślników ze Śląska. Ale to już inna, późniejsza historia.

Teksty dokumentów

Poniżej podaję związane z lokacją Śmigła dokumenty we własnym tłumaczeniu. W przypadku dokumentu z 1415 r. podstawę przekładu stanowiła kopia z ksiąg grodzkich wschowskich z 1580 r., a odmienne wersje drugiej kopii z 1671 r. zostały podane w przypiskach. Tłumacząc teksty, starałem się zachować ściśle wierność wobec podstawy, ale niekiedy konieczne było odstępowanie od niej na rzecz tłumaczenia nieco bardziej swobodnego.

Henryk Oppeln nadaje miastu Koszanowo prawa handlowe. 24 VI 1400

Ja Henryk z Oppeln pan w Koszanowie oznajmiam i czynię niniejszym listem wiadomym wszystkim, którzy będą go oglądać albo słuchać odczytywanego, że po rozważnym namyśle i za radą moich przyjaciół, z woli mojej i moich następców dałem i obdarzyłem miasto Koszanowo całkowitym targiem solnym. Do tego daję wagę, postrzygalnię sukna, dwie ławy chlebowe, dwie rzeźnicze, dwie szewskie i wysokie kramy oraz stawy, które leżą wokół rowu miejskiego, ogarniając wszystko wymienione. Na czego potwierdzenie przywiesiłem do tego listu swoją pieczęć. Dano w roku od narodzeniu Chrystusa tysiąc czterechsetnym w dniu św. Jana.

Ramsz Oppeln określa prawa miasta Koszanowo. 11 XI (24 VI?) 1415

W imię Boże amen. Ponieważ wszystkie sprawy ludzkie, które się w czasie dokonują, wraz z upływem czasu przemijają i, o ile nie zostaną zatwierdzone przez uczciwych ludzi i odpowiednie świadectwa, łatwo mogą popaść w zapomnienie, ja Ramsz z Oppeln dziedzic w Koszanowie oznajmiam tym listem i czynię wiadomym, że za radą i wolą moich dziedziców i przyjaciół, tak jak to mi, wspomnia-

nemu Ramszowi, udzielił nasz łaskawy pan, król polski Władysław, udzieliłem i dałem z okazji przeniesienia miasta zwanego Koszanowo na prawo magdeburskie, pozostać przy nim i korzystać z prawa miejskiego, pod warunkiem, że nie będzie to szkodzić mojemu prawu zwierzchniemu i że [mieszczanie] będą nam, moim dziedzicom i prawym następcom posłuszni i podwładni jako prawym dziedzicom i nie podejmą żadnego czynu lub rozkazu bez naszej woli i wiedzy. Po pierwsze, ja wspomniany Ramsz udzielał i daje prawem miejskim w całości Nową Wieś, która graniczy z Koszanowem i Brońskiem (a), z wszystkimi jej prawami i granicami, tak jak od dawna jest położona, tak że burmistrz wraz z radą mnie i moim dziedzicom i prawym następcom powinni oddawać jako czynsz ze wspomnianej Nowej Wsi każdego roku na dzień św. Michała 11 grzywien groszy czeskich, licząc po 48 groszy na jedną grzywnę, a plebanom również z tych dóbr dawać 8 groszy trojaków, jeden korzec ziarna i jeden owsa rocznie z każdego łąnu. Również udzielał i daje ja wspomniany Ramsz prawo swobodnego wygonu bydła, które to prawo należało do dziedziny Jana Kühne, bez szkody dla mnie, moich dziedziców i innych sąsiadów. Również daje i udzielał ja wspomniany Ramsz wszystkim, którzy siedzą na prawie miejskim prawo, by trzymać owce, swobodnie je wypędzać i wypasać na wszystkich moich dobrach, bez szkody dla mnie, moich dziedziców i innych sąsiadów, za co mnie i moim dziedzicom ku pamięci winni dawać rocznie po jednej dobrej owcy od każdej setki sztuk bydła. Również udzielał i daje ja wspomniany Ramsz na prawie miejskim dwa ogrody, które leżą za wiatrakiem, wyjąwszy pierwszy ogród przy drodze, który należy do wiatraka, tak że burmistrz z radą winni mnie i moim dziedzicom oddawać czynsz z każdego ogrodu, który będzie osadzony, na dzień św. Michała po wiardunku groszy i 2 kurczaki, plebanowi zaś 1 grosz trojaków. Również udzielał i daje ja wspomniany Ramsz na prawie miejskim dwa ogrody, jeden położony na prawo od wiatraka, drugi po lewej (b) idąc do Wschowy (c), a mnie i moim dziedzicom winni dawać z każdego ogrodu 1 szeroki grosz i 4 kurczaki czynszu na dzień św. Michała. Również udzielał i daje ja wspomniany Ramsz na prawie miejskim dwa ogrody, jeden położony na prawo od wiatraka, drugi po lewej (b) idąc do Wschowy (c), a mnie i moim dziedzicom winni dawać z każdego ogrodu 1 szeroki grosz i 4 kurczaki

tak szeroko i daleko, jak od dawna są położone, za co mnie i moim dziedzicom [należą się] z każdego ogrodu 2 kurczaki rocznie. Również udzielał i daje ja wspomniany dla dobra miasta ogród zwany Placem Żydowskim, aby obrócić go na potrzeby miasta. Również udzielał i daje prawo zakładania stodół i ogrodów wokół miasta, bez szkód dla ogrodów moich i moich dziedziców, które są od dawna założone. Również udzielał i daje dla dobra miasta browar od grobli za Dziką Górą aż do buka, bez szkody dla Bukowego Źródła. Udzielał i daje dla dobra miasta pół łąnu od Bukowego Źródła aż do Świętego Źródła i stawu przy Świętym Źródle, tak szeroko, długo i daleko, jak się da. Również udzielał i daje ja wspomniany Ramsz targ solny w całości, zastrzegając, że gdy (d) obcy przywiozą sól i będą ją sprzedawać na ćwierci (e), to mnie i moim dziedzicom należy się połowa [opłat z] targu, gdyby zaś samo miasto sprzedawało sól, winno mnie i moim dziedzicom płacić po ćwierci soli od każdego wozu. Również udzielał i daje w całości ja wspomniany Ramsz postrzygalię sukna i wagę, zastrzegając dla mnie i moich dziedziców krojenie i ważenie na nasze potrzeby we dworze. Również udzielał i daje ja wspomniany Ramsz dwie ławy rzeźnicze, dwie ławy chlebowe i dwie ławy szewskie, tak że powinny utrzymywać, jak należy, wspólnotę z ławami moimi i moich dziedziców. Również udzielał i daje ja wspomniany Ramsz wolną łąźnię, za co mnie i moim dziedzicom wraz z czeładzią należy się w miarę potrzeb darmo kąpiel i strzyżenie. Również udzielał i daje dla dobra miasta prawo, by obnosić swobodnie chorągiew, zastrzegając, że chorągiew ta będzie stała u dziedziców, tak że ten, kto by chciał korzystać z chorągwi miejskiej, będzie dawał dziedzicom 1 grosz i tak samo miastu. Biedota będzie mogła się kąpać darmo w soboty. (f) Również udzielał i daje swobodnie [tu następuje kilka słów niezrozumiałych], zgodnie z prawem miejskim, bez szkody dla zwierzchniego prawa dziedziców, wyjąwszy pół łąnu wójtów, które jest wolne (g). Aby wyżej opisane sprawy były trwale zachowywane, ja Ramsz przywiesiłem moją pieczęć do tego listu, który był dany w dniu św. Marcina (h) roku od urodzenia Chrystusa tysiąc czterysta piętnastego.

(a) W drugiej kopii: Glińskiem.
b-c) W drugiej kopii: ponad drogą wjazdową.

(d-e) W drugiej kopii: zwyczajna sól będzie sprzedawana na beczuki.

(f-g) W drugiej kopii: Również udzielał i daje swobodnie karać wszystkie przestęp-

stwa podług prawa miejskiego, bez szkody dla zwierzchniego prawa dziedziców.
(h) W drugiej kopii: św. Jana.

Król Kazimierz Jagiellończyk nadaje prawo magdeburskie miastu Śmigiel. Poznań, 21 VII 1460

W imię Pańskie amen. Na wieczną rzecz pamiętkę. Aby błąd zapomnienia nie pochłonął dokonywanych w czasie czynów, wniosła rada królów i władców postanowiła czyny te uwiecznić mocą dokumentów i świadectwem świadków. Przeto my Kazimierz z Bożej łaski król Polski oraz ziem krakowskiej, sandomierskiej, sieradzkiej, łęczyckiej, kujawskiej i pomorskiej, wielki książę Litwy, pan i dziedzic Pomorza oraz Rusi itd. brzmieniem niniejszego pisma ogłaszamy wszystkim, których to dotyczy, z nim się zapoznającym, tak obecnym, jak i przyszłym, że na prośby wielce nam drogiego, czcigodnego w Chrystusie ojca, księdza Andrzeja biskupa poznańskiego, pragnąc poprawić stan położonego w Wielkopolsce w powiecie kościańskim miasta Śmigiel i jego mieszkańców, aby za czasu naszych rządów mogło uzyskać obfitsze pożytki, przenosimy je wieczyście, tak jak jest w swoich granicach wzdłuż, wszerz i dookoła rozgraniczone i wydzielone, z prawa polskiego, ruskiego i jakiegokolwiek innego na prawo niemieckie zwane magdeburskim, usuwając tam wszystkie polskie, ruskie i jakiegokolwiek inne prawa, normy i wszelkie zwyczaje, które zwykły kłócić się z owym prawem niemieckim. Zwalniamy ponadto, wyjmujemy i wieczyście uwalniamy wszystkich ludzi i mieszkańców wspomnianego miasta Śmigiel od wszelkiego sądownictwa, sądu i władzy wszystkich wojewodów, kasztelanów, starostów, podkomorzonych, sędziów, podsędków i innych urzędników naszego Królestwa i ich służebników, tak aby przez nich i któregokolwiek z nich pozwani w sprawach wielkich lub małych, jak to kradzieży, zabójstwa, podpalenia, obciążenia członków albo jakichkolwiek innych nadzwyczajnych wykroczeń, nigdy nie odpowiadali ani nie płacili jakichkolwiek kar. Ludzie, mieszczanie i mieszkańcy Śmigla odpowiadać natomiast mają wobec swego wójta, wójt zaś wobec swych dziedziców i ich prawych następców, gdy wezwany zostanie ich piśmem lub pozwany, a to jeśli będzie opieszłały w wymierzaniu sprawiedliwości albo z odwołania, wtedy nie na inaczej, jak na swoim prawie niemieckim zobowiązany jest odpowiadać. W wyżej zaś wyliczonych sprawach gardłowych o zbrodnie wójt wspomnianego miasta będzie miał pełną moc i zdolność sądenia, wyrokowania, ka-

rania, zmuszania do poprawy i egzekwowania, tak jak owo prawo niemieckie we wszystkich swych punktach, postanowieniach, klauzulach i artykułach przewiduje i wymaga. Na których to rzeczy świadectwo do dokumentu tego została przywieszona nasza pieczęć. Działo się w Poznaniu w najbliższy poniedziałek przed dniem św. Marii Magdaleny roku Pańskiego tysiąc czterysta sześćdziesiątego, w obecności czcigodnego w Chrystusie ojca, księdza Jana biskupa włocławskiego, kanclerza Królestwa Polskiego, oraz wielmożnych i urodzonych Łukasza z Górki woje-

wody poznańskiego, Stanisława z Ostrogora wojewody kaliskiego, Piotra z Gaju kasztelana kaliskiego, Jana z Czarnkowa kasztelana gnieźnieńskiego, Ścibora z Ponieca podkomorzego poznańskiego i starosty generalnego Wielkopolski i innych bardzo licznych świadków. Dano przez ręce tegoż czcigodnego w Chrystusie ojca, księdza Jana biskupa włocławskiego, kanclerza oraz wielebnego i zacnego Jana z Brzezia doktora obojga praw, protonotariusza stolicy apostolskiej i jej audytora spraw świętego pałacu, archidiacona gnieźnieńskiego, podkanclerzego Króle-

stwa Polskiego, wielce nam drogich. Z relacji tegoż czcigodnego w Chrystusie ojca, księdza Jana biskupa włocławskiego, kanclerza Królestwa Polskiego.

Tomasz Jurek
c.d.n

Tomasz Jurek - Urodził się w 1962 r. Jest poznaniakiem z urodzenia i jak mówi o sobie z przekonania. Pracuje w Instytucie Historii PAN w Poznaniu, gdzie kieruje Słownikiem Historyczno-Geograficznym Wielkopolski. Zajmuje się historią średniowieczną, głównie Wielkopolski i Śląska.

ZŁOTE GODY

Siedemnaście małżeńskich par, które Spół wieku temu wypowiedziało sakramentalne „tak”, zostało odznaczonych medalami Prezydenta RP za „Długoletnie życie małżeńskie”. Uroczyste wręczenie odznaczeń, którego dokonał burmistrz Śmigła - Wiktor Snela w asyście Wiesława Kasperskiego - przewodniczącego Rady Miejskiej, Macieja Wiśniewskiego - sekretarza Śmigła oraz Doroty Skorupińskiej - kierownika USC odbyło się 26 września 2013 r. w Restauracji „Marta”. Za jubilatów wzniesiono tradycyjny toast, a w sali rozbrzmiał weselny Marsz Mendelzona.

„Złote gody” obchodzili: Łucja i Kazimierz Ciesielscy oraz Zofia i Józef Kowalscy z Czacza, Czesława i Kazimierz Nowakowie z Czaczyka, Cecylia i Kazimierz Górni z Chełkowa, Barbara i Kazimierz Domagałowicze z Glińska, Maria i Mieczysław Frąckowiakowie z Bronikowa, Marianna i Marian Grzeszczykowie z Morownicy, Czesława i Bronisław Kaczmarkowie z Przysieki Polskiej, Stefania i Jan Kamińscy z Brońska, Stanisława i Kazimierz Królikowscy ze Spławia, Janina i Marian Langnerowie z Nadolnika, Anna i Henryk Płociennik z Wydorowa, Jadwiga i Stanisław Skrzypczakowie z Żegrówka, a także Halina i Bogdan Jankowscy, Bożena i Wie-

sław Jurgowie, Janina i Bogdan Krzyślakowie oraz Maria i Ludwik Wojciechowscy ze Śmigła.

AKA, foto A. Kasperska

HARCERSKI START

Już od blisko dekady, zgodnie z tradycją, organizujemy Święto Pieczonego Ziemniaka w ramach harcerskiego startu dla drużyn harcerskich z Hufca Śmigiel. Tegoroczne odbyło się 6 września, a jego organizatorem była jak zwykle żegrowska 2 ŚDH „Słoneczna Gromada” im. Jana Bytnara „Rudego”. Po przyjeździe uczestników rowerami do Żegrówka rozpoczęliśmy grę terenową. Harcerze musieli jak najszybciej i najsukuczniej wykonywać zadania, jakie spotkały ich na trasie. Drużyny wykazywały

się ogromną sprawnością fizyczną przy ściąganiu spadochroniarza z drzewa lub o d n a j d y w a n i u w strumyku granatów zanim wybuchną. Gra nawiązywała także do tematu Bitwy Warszawskiej; harcerze mieli za zadanie od-

c.d. strona 17

KRYMINALKI

29 sierpnia - Stare Bojanowo

Ok. godz. 15²⁰ zatrzymano kierującego rowerem, 55-letniego mieszkańca pow. kościańskiego będącego w stanie nietrzeźwości. Badanie wykazało 1,18 promila alkoholu w organizmie kontrolowanego.

30 sierpnia - Śmigiel

Ok. godz. 18⁴⁰ w Śmiglu zatrzymano 22-letniego mieszkańca naszego powiatu. Mężczyzna posiadał przy sobie trzy worki strunowe ze suszem, które narkotest zidentyfikował jako marihuanę. Za posiadanie narkotyku grozi kara do 3 lat pozbawienia wolności.

31 sierpnia - gm. Śmigiel

Po 5 rano powiadomiono policję o kradzieży w jednej z wiosek pod Śmigiem. Złodziej wszedł do wnętrza domu przez otwarte okno i ukradł 100 zł, srebrny naszyjnik oraz torbę podróżną.

2 września - Koszanowo

Ok. godz. 12²⁵ zatrzymano 57-letniego mieszkańca pow. kościańskiego kierującego rowerem wbrew obowiązującemu zakazowi sądowemu.

6 września - Czacz

Ok. godz. 13¹⁰ zatrzymano kierującego rowerem, 45-latką nieposiadającego stałego miejsca zamieszkania, będącego w stanie nietrzeźwości. Badanie wykazało 0,74 promila alkoholu w organizmie kontrolowanego.

8 września - gm. Śmigiel

Ok. godz. 0⁴³ policja otrzymała zgłoszenie, że na terenie gm. Śmigiel w dniach od 07 do 08 września br. nieznanymi sprawcami po wypchnięciu uchylonego okna na parterze wszedł do domu jednorodzinny, a następnie skradł pieniądze w kwocie 3 600 zł.

11 września - Koszanowo

Ok. godz. 12²⁸ w Koszanowie kierująca samochodem m-ki Fiat Seicento, 19-letnia mieszkanka pow. wolsztyńskiego nie zachowała należytej odległości od poprzedzającego pojazdu i uderzyła w tył samochodu m-ki Peugeot Boxer kierowanego przez 22-letniego mieszkańca pow. kościańskiego. Sprawczyni kolizji została ukarana MKK.

14 września - Śmigiel

Ok. godz. 15⁰⁰ w Śmiglu zatrzymano kierującego rowerem, 33-letniego mieszkańca pow. kościańskiego, będącego w stanie nietrzeźwości. Badanie wykazało 1,28 promila alkoholu w organizmie kontrolowanego.

15 września - Śmigiel

Ok. godz. 8¹⁵ policjanci WRD zatrzymali kierującego samochodem m-ki Audi A-4, 53-letniego mieszkańca pow. kościańskiego będącego w stanie nietrzeźwości. Badanie wykazało 0,66 promila alkoholu w organizmie kontrolowanego.

20 września - Czacz

Ok. godz. 11⁵⁵ kierujący samochodem m-ki Renault Kango, 38-latek z gm. Suchy Las nie udzielił pierwszeństwa przejazdu i uderzył w pojazd m-ki Nissan Micra kierowany przez 61-letniego mieszkańca pow. kościańskiego.

21 września - Czacz

Ok. godz. 12²⁰ na drodze K-5 kierujący samochodem m-ki Citroen Picasso, 53-latek w trakcie nieprawidłowego manewru cofania doprowadził do kolizji drogowej z pojazdem m-ki Alfa Romeo kierowanym przez 33-letniego mieszkańca pow. kościańskiego. Sprawca kolizji został ukarany MKK.

22 września - Poladowo

Ok. godz. 15³³ na drodze publicznej nr 596 w Poladowie na łuku drogi kierujący skuterem 16-latek stracił panowanie nad kierowanym pojazdem i wypadł z drogi uderzając w słupki na poboczu drogi. W wyniku tego zdarzenia drogowego 16-latek doznał ogólnych potłuczeń oraz złamania obojczyka.

24 września - Śmigiel

Ok. godz. 13¹⁵ w Śmiglu na ul. Mickiewicza kierująca samochodem m-ki VW Polo 50-letnia mieszkanka pow. kościańskiego potrąciła 7-latkę z pow. kościańskiego, który nagle wbiegł wprost pod jej samochód na przejściu dla pieszych. W wyniku tego zdarzenia 7-latek doznał obrażeń ciała w postaci ogólnych potłuczeń. Kierująca pojazdem była trzeźwa.

24 września - Czacz

Ok. godz. 19⁴³ kierujący samochodem m-ki Skoda Felicia, 53-letni mieszkaniec pow. Grodzisk Wlkp. podczas manewru skrętu w lewo nie ustąpił pierwszeństwa przejazdu pojazdowi m-ki Scania, kierowanym przez 40-letniego mieszkańca Dusznik Wlkp. doprowadzając tym do zderzenia tych pojazdów. W wyniku tego zdarzenia kierowca Skody doznał obrażeń ciała w postaci złamania nadgarstka i ogólnych potłuczeń a 51-letnia pasażerka tego pojazdu doznała wstrząśnienia mózgu i ogólnych potłuczeń. Kierujący byli trzeźwi.

27 września - Śmigiel

Ok. godz. 17⁴³ policjanci otrzymali zgłoszenie, że w Śmiglu w dniach od 26 do 27 września br. nieznanymi sprawcami wybił boczna szybę i uszkodził stacyjkę w samochodzie m-ki Opel Corsa. Zgłaszający wartość uszkodzeń oszacował na kwotę ok. 250,-zł.

26 września - Śmigiel

Ok. 22⁰⁶ w Śmiglu policjanci z Posterunku Policji w Śmiglu zatrzymali kierującego pojazdem m-ki Fiat, 36-latkę mieszkańca pow. kościańskiego będącego w stanie nietrzeźwości. Badanie wykazało 1,34 promila alkoholu w organizmie kontrolowanego.

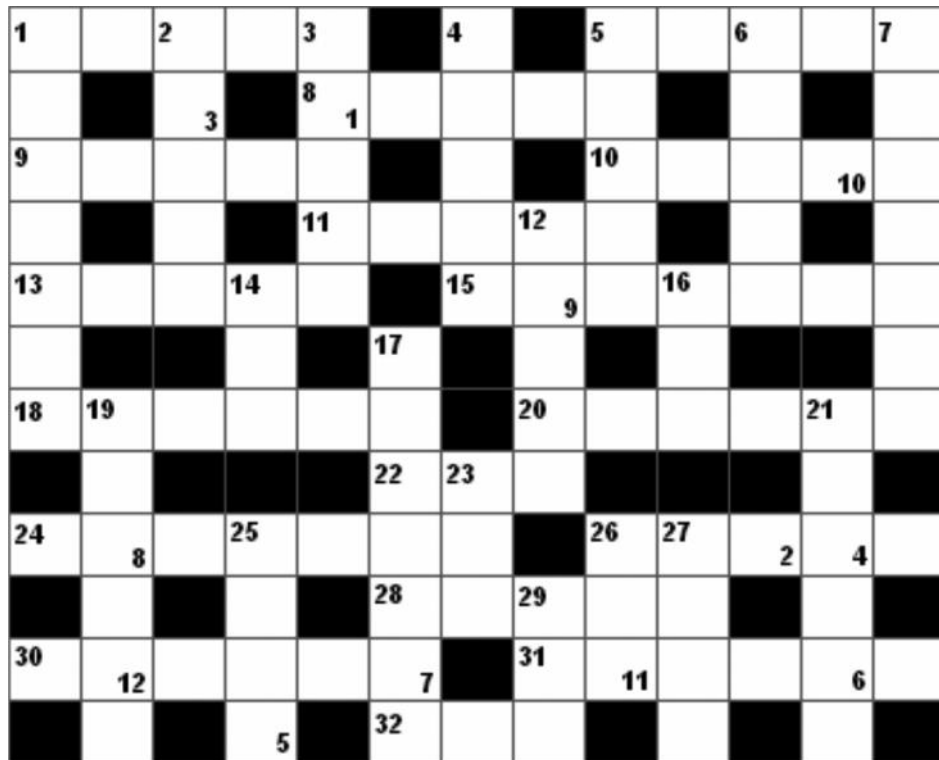

**KREDYTY
DLA ZADŁUŻONYCH
tel. 691 174 714**

**POMOC ZADŁUŻONYM
FIRMOM
i OSOBOM FIZYCZNYM**

CENTUS. S.C. tel. 509 283 020

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Poziomo

1. kraj z Dehli
5. muł na dnie
8. kulisty klejnot
9. przedstawiane w sądzie
10. wesoła zabawka na sznurku
11. eskimoski kajak
13. włókno z Torunia
15. narząd oddechowy lina
18. drzewo z kolcami
20. wildamora
22. krewniak brzany
24. cekaem
26. solenizantka z 25 sierpnia
28. ślepy bez pocisku
30. lekki blok z gliny
31. „nie” - na prośbę
32. margines boiska

Pionowo

1. imię Łęckiej z „Lalki”
2. pika
3. obok dramatu
4. stan w hipnozie
5. miner
6. do powożenia
7. nóż do wycinania trzciny
12. składnik benzyny
14. kompletna pustka
16. diabelska cecha
17. pokrewna jeźyńce
19. mieszka pod Wawelem
21. np. parabola
23. rzeka w Goleniowie
25. stos papierów w urzędzie
26. tworzy krę
27. uchybia godności
29. ma wysoką cholewkę

Kakadu
Zamów przez telefon:
Śmigiel, ul. Podgórna 8
(wejście od ul. Lipowej)
Czynne codziennie:
poniedziałek-czwartek 10-23
piątek-sobota 10-24
niedziela 12-22

Poprawne hasło krzyżówki z nr 8/13 brzmiało: „CZAS GRZYBOBRANIA” Nagrodę - dużą pizzę ufundowaną przez Restaurację Pizzerię „KAKADU”, otrzymuje Marcin Łupicki ze Śmigla.

Talon upoważniający do obioru pizzy należy odebrać w administracji Centrum Kultury w Śmiglu (od poniedziałku do piątku w godz. 800-1600).

Kupon konkursowy „WŚ” nr 9/13
 Rozwiązanie krzyżówki

.....

 Kupon należy dostarczyć na adres: Centrum Kultury, ul. T. Kościuszki 20, 64-030 Śmigiel

KOLEJNE ODWIEDZINY PYRKA

5 września przedszkolaki i uczniów Szkoły Filialnej w Żegrówku odwiedził policjant z Komendy Powiatowej Policji w Kościanie - Radosław Nowak z policyjną maskotką - sierżantem Pyrkiem. Dzieci poprzez rozmowę z gościem i film edukacyjny poznały zasady bezpiecznego poruszania się po drodze oraz dowiedziały się, w jakich sytuacjach może pomóc im policjant. Uczniowie przypomnieli ważne numery alarmowe oraz kiedy należy z nich korzystać. Przedszkolakom najbardziej podobał się wóz policyjny i sympatyczny sierżant Pyrek. Na koniec

spotkania pan policjant wręczył dzieciom plany lekcji z poradami sierżanta Pyrka. Spotkanie to było pierwszym z wielu działań, jakie będą podejmowane w szkole w ramach kampanii pod nazwą „Dziecko bezpieczne na drodze”.

Szkoła Filialna w Żegrówku

Pyrek z dziećmi

KĄCIK KULINARNY

SEZON NA DYNIE

Na przekąskę, pierwsze lub drugie danie, na deser w okresie jesiennym, to dynia odgrywa główną rolę. Roślina ta występuje w różnych kształtach, kolorach, rozmiarach, a nawet smakach. Wśród tych różności można wybrać taki rodzaj, aby najlepiej odpowiadał do dania, które przyrządzacie. Dynie zawierają dużo składników odżywczych i zapewniają wiele korzyści dla organizmu. Są bogate w beta-karoten (silny antyoksydant) i potas. Poza tym są bardzo dobrym źródłem witaminy C, błonnika i kwasu foliowego. Dynia zawsze powinna być spożywana po przetworzeniu, nigdy na surowo i to nie tylko ze względów smakowych. Gotowanie, pieczenie, czy duszenie powoduje uwalnianie cennych dla organizmu karotenoidów, takich jak beta-karoten. Pestki z dyni warto wysuszać. Kupując dynie wybierajcie te średniej wielkości, do 2-3 kg. Przy ich zakupie należy uważnie sprawdzić, czy jest zdrowa. Powinna być jędrna i odpowiednio ciężka w stosunku do rozmiaru, a na skórce nie powinno być plamek, czy

pleśni. Jeśli skórka jest miękka oznacza to, że dynia jest niedojrzała, albo jej miąższ przesiąknął wodą. Do większości przepisów potrzeba jej niewiele, bo od 100 do 300 gram. Co zrobić z resztą? Przekrojoną dynię można przechowywać w lodówce tylko kilka dni. Jeśli nie zużycie jej całej, upieczcie ją bez przypraw, zmiksujcie, podzielcie na porcje i zamroźcie. Jeśli macie więcej dyni, na Halloween wydrążcie chociaż jedną i zróbcie z niej lampion. Zwykle nie doceniamy tego warzywa, uważając je za mdłe i takie, z którego nie da się niczego ciekawego zrobić. Czyżby? Sami sprawdźcie:

Kremowa zupa z dyni

Składniki:

- 1 kg dyni,
- 2 gałązki tymianku,
- sól i pieprz,
- oliwa,
- 1 cebula,
- 2 ząbki czosnku,
- 1 cukinia,
- 1 szklanka tłustego mleka,
- 1/2 łyżeczki gałki muszkatołowej,
- kilka kwiatów szczypiorku czosnkowego.

Sposób przygotowania:

Rozgrzewamy piekarnik do 190°C. Dynie kroimy na małe kawałki (wraz ze skórą), układamy je na blasze wyściełanej pergaminem, posypujemy posiekany tymiankiem, solimy i pieprzymy, a następnie skrapiamy oliwą. Pieczemy przez ok. 25 minut. Siekamy drobno cebulę, czosnek oraz cukinię i wszystko podsmażamy w dużym garnku na odrobinie oliwy. Wrzucamy upieczoną dynię, zalewamy ją litrem wrzącej wody i gotujemy przez 5 minut. Wlewamy mleko i miksujemy zupę na gładki krem. Całość doprawiamy gałką muszkatołową, solą oraz pieprzem. Zupę wlewamy do misek i posypujemy ją kwiatami szczypiorku czosnkowego.

Uwaga: Zupę można też przygotować

z mlekiem kokosowym (zamiast zwykłego) i posypać ją kolendrą lub miętą.

Ciasto dyniowo-jabłkowe

Składniki:

Farsz:

- 3 łyżki masła,
- 4 duże jabłka, najlepiej słodko-kwaśne,
- 3 łyżki cukru,
- 1 łyżeczka cynamonu.

Ciasto:

- 1 i 1/2 szklanki (225 g) mąki pszennej,
- 1 szklanka (200 g) brązowego cukru,
- 2 jajka,
- 1/2 kostki (100 g) masła,
- 1 łyżeczka sody oczyszczonej,
- sól,
- 3/4 szklanki (ok. 190 ml) purée z dyni,
- 3 łyżki śmietany 18-22%,
- 1/2 łyżeczki cynamonu,
- 1/4 łyżeczki mielonych goździków,
- gałka muszkatołowa.

Sposób przygotowania:

Przygotuj farsz: Masło roztop na dużej patelni, dodaj obrane i pokrojone w kostkę jabłka. Przesmaż je tak, aż lekko zbrązowieją, czyli ok. 5 minut. Następnie dodaj cukier oraz cynamon i przesmażaj jeszcze 3-4 minuty. Na koniec całość przestudź.

Przygotuj ciasto: W dużej misce wymieszaj mąkę, brązowy cukier, szczyptę soli i pokrojone w kostkę masło. Całość ucieraj palcami, aż konsystencja będzie przypominała mokry piasek. Odsyp ok. 2/3 szklanki - wykorzystasz ją za chwilę. Pozostałe ciasto wraz z purée dyniowym, śmietaną, przyprawami i sodą oczyszczoną zmiksuj na gładką masę. Na koniec dodaj jajka. Przełóż masę do natłuszczonej masłem tortownicy o średnicy ok. 23 cm. Na cieście rozłóż równomiernie jabłka i posyp je odłożoną kruszonką. Wstaw ciasto do piekarnika rozgrzanego do 180°C i piecz przez około 70 minut.

Stawomir Grzesiewicz

ZPiT "Żeńcy Wielkopolscy" działający przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Nietążkowie ogłasza nabór do grup tanecznych i kapeli dudziarskiej (skrzypce podwiązane i dudy).

Do tańca zapraszamy dzieci w wieku od IV klasy podstawowej do II Gimnazjum, a do kapeli dudziarskiej w wieku od II klasy szkoły podstawowej. Zapisy odbywają się podczas zajęć w każdy wtorek o godzinie 17.00 (szkoła podstawowa) i 19.00 (gimnazjum) w auli Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Nietążkowie. Informacje o naborze udziela kierownik zespołu pod numerem telefonu 607853847.

Zapraszamy!

BYCZKI GNIEWOWO NIE TYLKO W PIŁKĘ GRAJĄ

W sobotę, 14 września już po raz XX wystartował Bieg Olimpijski. Bieg odbywa się nieprzerwanie od 1994 r. Jego idea powstała z inicjatywy Wojciecha Ziemniaka (wówczas nauczyciela wychowania fizycznego w szkole w Racocie) oraz ówczesnej wicedyrektor - Ireny Naskręt. Pierwszy bieg odbył się ulicami Racotu na dystansie 3 km. Stopniowo dystans zawodów wydłużał się i obecnie wynosi on ok. 5 km, a jego trasa przebiega w okolicach stadionu hippicznego stadniny koni w Racocie. Tradycyjnie uczestnicy biegli bez podziału na kategorie wiekowe, czy płeć. Imprezę, jak co roku poprowadził Wojciech Ziemniak, który również pokonał wyznaczoną trasę.

Co roku na starcie biegu staje kilka tysięcy osób - w tym roku uczestników było

ok. 2 tysięcy. Od 4 lat wraz z biegaczami startują też amatorzy Nordic Walking. Biegowi przyświeca hasło: „Jeśli stanąłeś na starcie biegu, to już zwyciężyłeś - choćbyś przybiegł ostatni”. Jest to impreza zarówno rodzinna, jak i integracyjna. Na zaproszenie posła Wojciecha Ziemniaka w imprezie brali też udział zawodnicy „Byczków Gniewowo”: Daniel Gbiorczyk, Adrian Skorczyk i Kamil Pawlak, tym razem nie jako piłkarze, a jako biegacze. Trzeba przyznać, że poradzili sobie oni w nowej roli. Każdy z nich otrzymał dyplom, a ponadto mieli szczęście, gdyż w losowaniu przeprowadzonym wśród drużyn wygrali „Kronikę Sportu Polskiego 2012” oraz piłkę koszykową. Nagrody te odebrali z rąk posła Ziemniaka.

Drużyna z Gniewowa działa prężnie już

od kilku lat. Dzięki licznym sponsorom może godnie reprezentować nie tylko swoją miejscowość, ale też naszą gminę oraz powiat. W ostatnim czasie 5 par rękawic piłkarskich ufundował im Bartosz Kędzia z Gniewowa, a najmłodszy piłkarze występują w nowych koszulkach, dzięki takim osobom jak: Róża i Czesław Szczepańscy z Widziszewa, Zofia i Edward Maćkowiakowie, Beata i Rafał Sroczyńscy, Renata i Alojzy Wojtkowiakowie, Joanna i Maciej Chwastyniakowie ze Starej Przysieki I oraz Walencja i Waldemar De-Jager z Wonieścia. Do nowych koszulek Roman Mączyński z Przysieki Polskiej ufundował młodym piłkarzom komplet spodenek.

Za każdą okazaną pomoc i wsparcie zawodnicy serdecznie dziękują.

M.D.

GRAND PRIX WIELKOPOLSKI

7 września w Luboniu odbyły się I Zawody Wojewódzkie w kategorii młodzików i młodziczek, które od tego sezonu noszą nazwę Grand Prix Wielkopolski. Klub Sportowy „Polonia” Śmigiel reprezentowało 8 młodzików i 4 młodziczki.

Największy sukces odniósł Jakub Janowski, który zajął II miejsce oraz Filip Ludwiczak, który stanął na III miejscu podium. Dalsze miejsca w tej kategorii zajęli: Remigiusz Styziński (VI miejsce), Łukasz Ciorga (miejsca 13-16), Tomasz Krzykała, Dawid Ciorga, Eryk Grochowy i Dawid Gbiorczyk. W kategorii młodzików startowało 51 zawodników. Natomiast Nikola Kortus zajęła V miejsce, Bogna Jankowska uplasowała się w przedziale 17-20, a dalsze miejsca zajęły Oliwia Szuster i Aleksandra Małek. W kategorii młodziczek brało udział 36 zawodniczek.

Z turnieju wielkopolskiego kwalifikację na turniej ogólnopolski uzyskał Jakub Janowski. Zawody te odbędą się

c.d. ze strony 13

na leżącej w pobliżu miejscowości Racotów należącej do gminy Racotów radiostację i zagłębiać ich rozkazy fragmentami Pisma Świętego, czy pomóc Wincentemu Witosowi w przekazaniu listu zachęcającego chłopów do pomocy w bitwie. Chcielibyśmy przypomnieć również obecnego w naszej pamięci wieloletniego komendanta hufca Śmigiel - druha Ryszarda Dudę, przez co urządziliśmy Mały Festiwal Piosenki Żołnierskiej, który wygrały drużyny: 13 DH „Nowa 1” z Grodziska Wielkopolskiego

w dniach od 27 do 29 września, w Warszawie. Zawodnicy walczyli w Luboniu pod czujnym okiem swoich trenerów: Danuty Strzelczyk i Tadeusza Kozłowskięgo.

Dzień później w Poznaniu tenisiści rywalizowali w Grand Prix Wielkopolski, w kategorii juniorów i junierek. I miejsce zajął Andrzej Juszcak, natomiast na II miejscu w kategorii junierek uplaso-

wała się Grażyna Cieśla. Oboje uzyskali awans na turniej ogólnopolski, który odbędzie się w Brzegu Dolnym, w dniach od 11 do 13 października.

W turniejach wzięli również udział zawodnicy Klubu „Orleń” Czacz. W kategorii juniorki Joanna Maślak zajęła miejsce w przedziale 9-12,

a Milena Weinert w przedziale 35-36. Młodziczki reprezentowała Alicja Maślak, która zajęła lokatę w przedziale 13-16. W młodzikach na pozycji 33-36 uplasował się Mateusz Weinert.

Gratulujemy wszystkim pierwszych sukcesów w tym sezonie i życzymy powodzenia w walce na zawodach ogólnopolskich!

Danuta Strzelczyk
foto archiwum

go i 9 GDH „Buki” im. Kazimierza Wielkiego z Wielichowa prezentując piosenki „Wojenka, wojenka” oraz „Marsz Pierwszej Brygady”. W czasie kiedy harcerze zmagali się z trudami gry terenowej, zuchy brały udział w robieniu pieczętek z ziemniaków, podchodach oraz zabawach integracyjnych i sprawnościowych. Ich wysiłki nagrodziliśmy pamiątkowymi medalami ze zdjęciami zwierząt leśnych. Później przyszła pora na ognisko, przy którym piekliśmy kiełbaski i ziemniaki. Nie zabra-

kło również wspólnych śpiewów i piosów. Po podsumowaniu gry okazało się, że rywalizację i główną nagrodę wygrała 14 DSH „Skrzydłaci” z Grodziska Wielkopolskiego, czego im serdecznie gratulujemy. Nasze święto pyry zakończyliśmy wspólnym zdjęciem oraz słodką niespodzianką dla każdego uczestnika. Bardzo dziękujemy za pomoc w organizacji naszym sponsorom.

pwd. Agnieszka Żyto
foto arhiwum

VIII WIELKA PARADA PSÓW

Burmistrz Śmigła - Wiktor Snela, Związek Kynologiczny w Polsce Oddział Leszno, Ośrodek Kultury Fizycznej i Rekreacji w Śmiglu oraz Centrum Kultury w Śmiglu zaprosili wszystkich właścicieli psów do zaprezentowania swoich pupili podczas VIII Wielkiej Parady. 8 września na stadionie sportowym w Śmiglu można było podziwiać psy od przesympatycznych mieszaińców do rasowych odmian. Paradę otworzył burmistrz Śmigła, któremu towarzyszyli: Janusz Betting - prezes Oddziału Leszczyńskiego Związku Kynologicznego, Małgorzata Adamczak - Poseł na Sejm RP, Józef Cieśla, Maciej Wiśniewski - radny Sejmiku Woj. Wielkopolskiego, Wiesław Szczepański - honorowy obywatel Śmigła oraz Zygmunt Ratajczak - kierownik OKFiR-u. Celem parady było wyłonienie spośród zgłoszonych czworonogów tego najsympatyczniejszego. Eliminacje odbywały się w trzech kategoriach, a jurorzy wybierali z każdej kategorii najpierw dziesiątkę psiaków, a następnie trójkę, która wchodziła do finałowej dziesiątki. W kategorii A - psy małe eliminacje przeprowadziła Karolina Polaszek, w kategorii B - psy średnie Anna Szydłowska, w kategorii C - psy duże Violetta Dębniak. Pomiedzy prezentacjami uczestników widzowie mogli podziwiać pokaz tresury psa rasy hovawart oraz prezentacje psów rasowych. Niespodzianką dla organizatorów był przyjazd ubiegłorocznej zwyciężczynie Nelly. Tę przemiłą sucz-

kę rasy jack russell terrier mogliśmy podziwiać na buttonach oraz dyplomach ósmej edycji parady. W trakcie imprezy odbył się również konkurs plastyczny, którego tematem był oczywiście pies. W konkursie brali udział uczniowie szkół podstawowych. Komisji oceniającej prace najbardziej spodobał się rysunek Zuzanny Skorackiej. W finale psy oceniał prezes Leszczyńskiego Oddziału Związku Kynologicz-

nego w Polsce - Janusz Betting. Spośród trzydziestu ośmiu zgłoszonych psów tytuł najsympatyczniejszego psa VIII Wielkiej Parady otrzymała Kraksa - dwuletnia suczka rasy beagle, której właścicielką jest Natalia Fiebig. Następnie kolejno uplasowały się: II m zajął 5-miesięczny labrador BELLA (Agnieszka Adamczak); III m 2-letni amstaff DAKOTA (Weronika Polaszek); IV m 2-letni owczarek niemiecki długowłose MONA (Konrad Roszczak); V m 9-letni seter irlandzki RITA (Genowefa Nowak); VI m półtoraroczny shih tzu ZARA (Agata Frackowiak); VII m półtoraroczny jack russell terrier AGENT (Krystian Stempel); VIII m 7-letni golden retriever RONIN (Rita Kowalska); IX 4-miesięczny pinczer JSSIKA (Angelika Pryfed).

Zdobywcy pierwszych trzech miejsc otrzymali puchary,

15 kilogramowe worki karmy oraz karmę w puszkach. Za pozostałe miejsca nagrodzeni otrzymali: pamiątkowe statuetki 3 kilogramowe worki karmy i karmę w puszkach.

Dziękujemy harcerkom z Hufca ZHP Śmigiel za pomoc przy rejestracji psów. Zdjęcia z imprezy oraz nagrodzone prace plastyczne można obejrzeć na stronie Ośrodka Kultury Fizycznej i Rekreacji w Śmiglu: www.okfir.pl.

OKFiR
foto JCM

Nagrodzeni za najlepsze prace plastyczne

Najsympatyczniejszy pies parady

Właścicielki ze swoimi pupilami

F.H.U. ELEKTRYK Grzegorz Nowak

ul. Kilińskiego 3

Polecamy:

- kable, przewody elektryczne, telefoniczne, komputerowe,
- zabezpieczenia instalacji, wyłączniki silnikowe, skrzynki rozdzielcze, rurki, listwy, korytka,
- oświetlenie halogenowe, przemysłowe, oprawy, żarówki, świetlówki,
- osprzęt podtynkowy i natynkowy, gniazda, wtyki, wyłączniki 220 W i siłowe,
- systemy kontroli dostępu

Oferata specjalna:

- zasilania awaryjne do pieców c.o.,
- dmuchawy do pieców,
- sterowniki

PRZYJMUJEMY OGŁOSZENIA

panorama
LESZCZYŃSKA

Gazeta
kościąńska

ABC
GASZABCIS

Zapraszamy!
PONIEDZIAŁEK - PIĄTEK
8⁰⁰ - 18⁰⁰
SOBOTA
9⁰⁰ - 13⁰⁰

GABINET MASAŻU LECZNICZEGO

VEA

**PROFESJONALNY MASAŻ
W PRZYSTĘPNEJ CENIE!**

- klasyczny,
- segmentarny,
- relaksacyjny,
- punktowy,
- sportowy,
- bańką chińską,
- drenaż limfatyczny.

Emercy i renciści 20% rabatu

Daria Cichoszewska
tel. 667 610 767
Śmigiel, ul. Konopnickiej 8

PRZEDSIĘBIORSTWO
HANDLOWO-USŁUGOWE

PHU Karol Sworacki

oferuje: OKNA ▶ DRZWI ▶ BRAMY GARAŻOWE
ROLETY ▶ MOSKITIERY

usługi: doradztwo projektowe i techniczne,
transport, montaż, serwis

64-030 Śmigiel - Koszanowo, ul. Glinkowa 41
tel/fax (065) 518 07 67, tel. kom. 0 606 74 89 97

ZAPRASZAMY

Imprezy okolicznościowe:

- wesela,
- komunie,
- chrzciny,
- rocznice, urodziny, imieniny, inne jubileusze,
- szkolenia i konferencje firmowe,
- spotkania integracyjne

Kontakt:

Nowa Wieś koło Śmigła
tel. 603-177-541
e-mail: zwirowniapedec@interia.pl
www.ranczowdolinie.net

www.ranczowdolinie.net
Nowa Wieś koło Śmigła | tel. 603-177-541

SZKOŁA TAŃCA

TAŃCE STANDARDOWE
WALC ANGIELSKI
TANGO
WALC WIEDENSKI
FOKTROT
QUICKSTEP

TAŃCE LATYNOAMERYKAŃSKIE
SAMBA
CHA CHA CHA
RUMBA
PASODOBLE
JIVE

TAŃCE UŻYTKOWE
TANIEC „WESELNY”
MERENGUE
2/1

**CENTRUM
KULTURY
W ŚMIGLU**
ul. Kościuszki 20
tel. 607 879 012

ZAPRASZAMY W ŚRODY

DZIECI OD 6-13 LAT

GRUPA POCZĄTKUJĄCA - GODZ. 16⁰⁰
GRUPA ZAAWANSOWANA - GODZ. 17⁰⁰

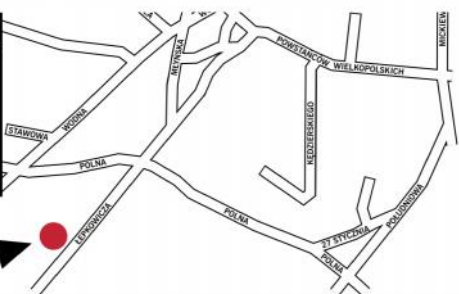
WWW.ZLOMIX.PL
64-030 ŚMIGIEL, UL. ŁEPKOWICZA 4

tel. 655-180-310 lub 605-997-615

ZAPRASZAMY

pn-pt
8⁰⁰ - 17⁰⁰
sobota
8⁰⁰ - 13⁰⁰

Lukasz Pawlicki

ul. Kościuszki 26 a

tel. 661 922 097

10 LAT DOŚWIADCZENIA!

MASAŻ leczniczy, limfatyczny, relaksacyjny.

KRIOTERAPIA, LASEROTERAPIA,
MAGNETOTERAPIA, ŚWIĄTŁOTERAPIA.

- * Bóle kręgosłupa, stawów, mięśni, neuralgie *
- * Obrzęki *
- * Łagodzenie skutków stresu *
- * Regeneracja po wysiłku *
- * Wady postawy *
- * Terapia skolioz *

Możliwość wystawiania rachunków.

SALON KOSMETYCZNY
AGNIESZKA CHRZANOWSKA
TEL. 508 489 355

SALON FRYZJERSKI
EWELINA CHRZANOWSKA
TEL. 724 134 619

PN - PT: 11⁰⁰ - 19⁰⁰
SOBOTA: 8⁰⁰ - 14⁰⁰

Śmigiel, ul. Paderewskiego

SPRZEDAŻ NOWYCH MIESZKAŃ

tel. 693 250 525

powierzchnia od 37 do 50 m²
cena od 2.500 zł za m² (brutto)

